שיח השבוע
שאול שיף

"ואין מקום לייגע אותו בשאלות"

פרסום ידיעה ב"הצופה" על משפחות הכוהנים בקריית ספר והכותבה ("בסוד שיח") בעקבותיה על הגבי הכהן – זכו לתפוצה רבה באתרים "רשמי", "שטרדם", "יחדרי חרדים" וגם לתגובות עיוניות. את העניינית שבהן אני מביא להלן. אבל לפני כן, הקדמה קצרה. ביום מן הימים פנתה אלי אישיות חרדית ידועה מאוד וכך פנתה עומדים לבחור רב בעיר מטריימת (נקב בשמה) והמועמד המבטיח אינו ראוי בכל קנה־מידה לשמן (נקב בשמה) הזה, שהרב "יבחר", מעסיק מאות את אחד הצדיקים שבדור, צדיק נסתר, משקיע בעל שיעור קומה, ואם תמנע את בחירת הרב המדובר – אביא לך את אותו צדיק, זמן קצר לאחר מכן עמדו האיש בהבטחתו והכיר לי את הרה"ג, יחיד ומיוחד בכל הליכותיו, בעל ראיות רוחניות כאחד מקמאי, הרב יהודה ווחיה סגל זצוק"ל.

באחת השיחות הרחיבו אותי הרב סגל בגילוי הבאה: "שאלתי (נוסמים) מידה צדיק הדור ומיהו שר התורה. על צדיק הדור השיבו לי: הרב איסר יהודה אונטרמן (מי שהיה רב ראשי לישיר ראל ורקודם לכן בתל־אביב). הופתעתי: מהתשובה (הסבירו לי: כי הוא צדיק הדור על־פי האותבים שלו (בזכות את יצרו). בכה בר תנים בשמיים את הדברים".

מאז ששמעתי את הדברים הללו התעניינתי מאוד באישיותו של הרב אונטרמן זצ"ל ומצאתי שאכן היה צנוע, עניו, גדול בתורה, בודח מן הכבוד וביתו היה בית עד לחכמים אמיתיים.

המכתב, שהועבה אלי בעניין המשפחות המעורבות מתבר. העלמים, מפסקי של הרב אונטרמן "שבט מיהודה", ואני מביא את הדברים כמכתבם. מיותר לציין, כי אין מדובר בגיים שדיבו תעודות יהודה וספרי קהילה, אלא במשפחות יהודיות שחשכת הגלות הטרה בחבר העמים הביאה אותן להיטמע ולאר

מחצרות אדמו"רים וחסידים

אליהו הנביא בא בעת קריאת שם הבת

ראיתי בכתבי אאמו"ר הרה"ג זצוק"ל, שמביא בשם אאז"ל הק' שר השלום מבעלזא וי"ל דנם לקריאת שם של בת בא אליהו הנ"ב כמו שאיתא בזוה"ק (פרשת וישב ף"ו ח"ם ע"ב) דאליהו בא לברית מילה, כן הוא בא גם לקריאת שם לבת, ודנו זה בפסוק (בראשית ב' י"ט) "וכל אשר יקרא לו האדם", ואשי תיבות אליהו. ובדרך אגב מביא גם אאמו"ר הנ"ל בשם אאז"ל הק' הישמח משה ויקרא מאריעגל, דאליהו בא גם לשמחת פדיון הבן, ודנו לדבר בפרשת בא (י"ג ב') במצות פדיון הבן, "קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא", אותיות אליהו, ולו־מז שאליהו בא לפדיון הבן.

(דברי נפתולי, פרשת בראשית ריש דבל אשרי)

המכתב לא הגיע ליעדו

מרכני פרשבורג מנו במכתב לרבי יצחק תריף רבנה של מאר מבוד התביעה לו לשמש כרבנם, אך ראש הקהילה של מאטערד לא מסר לו את המכתב כיוון שחפץ שישמש לשמש כרבנם. וכך פעם נוספת. בעקבות זאת הציעו מנהיגי פרשבורג לגדול בתר־חק אחר לשמש כרבם. אך פרנסי פרשבורג מנו במכתב לרבי יצ־חק תריף רבנה של מאטערד והציעו לו להיות רבם, ואף שלחו לו כתב רבנות. את המכתב ואת כתב הרבנות שלחו על פי כתובי תו של ראש הקהילה במאטערד, כדי שיסמרוהו לרבי יצחק תריף. אולם, ראש הקהילה במאטערד החליט להעלים ממנו את הדבר, כי לא רצה שרבם יעזבם, ולכן לא מסר לו את המכתב ואת כתב הרבנות מפרשבורג.

לאחר שעברו כמה חודשים ולא הגיעה שום תשובה מרבי יצחק תריף החליטו ואנו אליו, ושוב שלחו לו מכתב. ברם, אף פעם לא מסר ראש הקהילה לרבי יצחק את המכתב.

משראו ראשי פרשבורג כי אין מענה מהמאטערד, הבינו, כי רבי יצחק לא נענה להצעתם. ועל כן הציעו את הצעת הרבנות לרבי משולם אירגא, רבה של סיסטרק. במכתב אליו גילו לו כי מנו את רבי יצחק תריף רבה של מאטערד, והוא לא נענה לפני־הם.

רבי משולם אירגא לא נתן מיד את הסכמתו אלא נסע לסאר מבוך להיוועץ עם רבי יצחק תריף ולשמוע מפיו אם אכן הוא מסרב לקבל את הרבנות בפרשבורג.

רבי משולם שיפר לרבי יצחק תריף על המכתב ועל כתב הרבנות ששלחו לו פרנסי פרשבורג, רבי יצחק תמה עד מאוד באומרו כי מעולם לא קיבל מכתב שכזה, ולא קיבל כל הצעה להיות רבה של פרשבורג.

אז גילה ראש הקהילה כי הוא זה שלא מסר את המכתב לרי־ בי יצחק והסביר שעשה זאת משום שקשה על יהודי מאטערד הפרידה מרבם האהוב והגדול בתורה.

כשמעו זאת, אמר רבי משולם אירגא ביזוע שכך, ורבנות של פרשבורג מגיעה, אם כן, לרבה של מאטערד ולא לי, ולכן אני לא אקבל את הרבנות שם.

אמר רבי יצחק תריף אם בכדי קיבל את הרבנות של פר־ שבורג ואני לא קיבלתי – אות הוא כי מהשמים ויכו לו את הר־ בנות שם ולא לי. בכדי צדיק, אם כן, להיות רבה של פרשבורג.

רק אז נענה רבי משולם אירגא להצעת הרבנות מפרשבורג.